



Резюме на Програмата за конкурентоспособност и иновации в предприятията за програмен период 2021-2027

(20 октомври 2020 г.)

Настоящото резюме е подготвено от екипа на НСОРБ, на база на проекта на Програмата за конкурентоспособност и иновации в предприятията (ПКИП) за програмен период 2021-2027 към 20 октомври 2020 г., предоставен на ЕК за неформални преговори.

Програмна стратегия:

Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ за периода 2021-2027 г. (ПКИП) е пряко насочена към постигането на интелигентен и устойчив растеж на българската икономика, както и осъществяването на индустриална и цифрова трансформация.

ПКИП допринася за постигането на две Цели на политиката, определени на европейско ниво:

- Цел на политиката 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“, чрез следните специфични цели:
 - засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии;
 - усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, дружествата и правителствата;
 - засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП;
- Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“, чрез следните цели:
 - насърчаване на мерките за енергийна ефективност;

- насърчаване на прехода към кръгова икономика.

Програмата се финансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и включва дейности в обхвата на два основни приоритета за иновации и растеж и кръгова икономика, както и мерки за техническа помощ.

1. Приоритет 1 „Иновации и растеж“:

Действия за подкрепа в рамките на 3 специфични цели (СЦ), както следва:

СЦ 1. Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

- Подкрепа за разработване на вътрешни за предприятията иновации;
- Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията;
- Интернационализация на иновационния процес в предприятията чрез привличане на чуждестранни изследователи в процеса по разработване на иновации, с фокус върху предприятията в етап на растеж;
- Подкрепа за създаване на иновативни стартиращи предприятия, приоритетно с основна дейност във високотехнологичните или средно-високо технологичните сектори на преработващата промишленост и интензивните на знание услуги;
- Подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост в предприятията.

Целеви групи: Предприятия (основно МСП), както и индустриални паркове.

Принос към териториалните подходи:

По тази специфична цел иновационният капацитет на предприятията е предвидено да се насърчава и в рамките на индустриалните паркове, които са важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за предприятия в областите на интелигентната специализация. В тази връзка ще се реализира целенасочена подкрепа чрез финансов инструмент за повишаване иновационния капацитет на предприятията в индустриалните паркове и извън тях. Предвидено е тази подкрепа да бъде осъществявана чрез подхода ИТИ.

Създаването на индустриалните паркове на регионален принцип ги прави подходящи за прилагане на подхода ИТИ – интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия.

Подкрепа за иновации в предприятията е планирано да бъде предоставяна и чрез подхода WOMP. Проектите в изпълнение на подхода WOMP ще се реализират въз основа на интегрирани стратегии за местно развитие, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в

партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Доколкото е налице значителна нужда от повишаване на иновационната активност на предприятията на местно ниво чрез изпълнението на подобен вид проекти в рамките на подхода ВОРР ще се създадат условия за въвеждане на интелигентни и ориентирани към новите технологии предприятия.

Планирано използване на финансови инструменти:

Планирано е изпълнението на два инструмента – фонд „Иновации в предприятията“ и дългов инструмент за рисково финансиране.

Планира се подкрепата за ИТИ по тази специфична цел да се изпълнява чрез дългови инструменти. Подкрепата е насочена към жизнеспособни инвестиции в предприятията, в индустриалните паркове или извън тях, в съответствие със Стратегията за териториално развитие на района.

СЦ 2. Усвояване на ползите от цифровизация на гражданите, дружествата и правителствата:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

- Насърчаване въвеждането на технологии от Индустрия 4.0 в предприятията съобразно стандартите RAMI 4;
- Подкрепа за инвестиции, насочени към въвеждане на цифрови технологии, софтуер, цифрови приложения и прилагане на подходящи процеси за киберсигурност и поверителност на данните в МСП;
- Създаване на модул/калкулатори за измерване нивото на цифровизация на предприятията;
- Подкрепа за цифровизиране на МСП и реструктуриране на работните процеси/потоци с оглед подготовка на предприятията за преодоляване на последствията/постигане на по-голяма устойчивост и адаптивност при възникване на кризи (здравни, финансови, икономически).

Целеви групи: МСП

СЦ 3. Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

- Подкрепа за производствени инвестиции в предприятията с потенциал за растеж, вкл. бързоразвиващи се предприятия;

- Подкрепа за производствени инвестиции в предприятията съгласно регионалния потенциал за развитие, вкл. подкрепа за семейни предприятия, предприятия от творческите индустрии и занаятите;
- Насърчаване на предприемаческата активност - подкрепа за създаване на нови и развитие на стартиращи предприятия;
- Подкрепа за развитие на предприемаческата екосистема, насърчаване на интернационализацията и привличане на чуждестранни инвестиции: предоставяне на комплексни услуги в подкрепа на МСП - консултации, обучения и информация за разработване на бизнес планове, определяне на стойност на продукти, достъп до пазари и финансиране, финансови инструменти и др. в полза на МСП на принципа „обслужване на едно гише“, вкл. развитие на услуги, предоставяни от експортни хъбове;
- Подкрепа за растеж и конкурентоспособност на МСП в рамките на нови/съществуващи индустриални паркове, вкл. изграждане на производствена инфраструктура.

Целеви групи: МСП, браншови/работодателски организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата, индустриални паркове.

Принос към териториалните подходи:

Прилагането на подхода ИТИ за подкрепа на предприятията в рамките на индустриалните паркове (заложено в Приоритет 1, СЦ 1) ще бъде допълнен и по линия на настоящата специфична цел от гледна точка подкрепа за развитие на индустриални паркове и развитие и растеж на предприятията в парковете и извън тях.

Създаването на индустриалните паркове на регионален принцип ги прави подходящи за прилагане на подхода ИТИ- интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия.

Планирано използване на финансови инструменти:

Планирано е изпълнението на дялови и квази-дялови инструменти - фондове за ранните етапи на развитие (ускоряване и стартър) и фонд/ове за рисков капитал и растеж, с фокус включително върху бързоразвиващите се предприятия.

Предвидената подкрепа за растеж и конкурентоспособност на МСП в рамките на нови/съществуващи индустриални паркове ще се изпълнява чрез дългови инструменти. Подкрепата може да е насочена към инвестиции в инфраструктура за развитие на парковете, производствена инфраструктура и жизнеспособни инвестиции в предприятия, в парковете или извън тях в съответствие със Стратегията за териториално развитие на района.

В рамките на Приоритет 1 финансовите инструменти по СЦ3 може да бъдат комбинирани с финансовите инструменти по СЦ1.

Предвижда се също комбинирано финансиране между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

Подкрепата с финансови инструменти, както и комбинацията с БФП ще се предоставя приоритетно за финансово жизнеспособни инвестиции.

2. Приоритет 2 „Кръгова икономика“:

Действия за подкрепа в рамките на 2 специфични цели (СЦ), както следва:

СЦ 1. Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

- Дейности, насочени към изпълнение на мерки за енергийна ефективност в предприятията въз основа на препоръки от енергиен одит (обследване за енергийна ефективност);
- Въвеждане и сертифициране на системи за енергиен мениджмънт;
- Въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението;
- Стимулиране на предприятията да използват електрическа, топлинна и охлаждаща енергия, произведена от възобновяеми източници за собствено потребление.

Посочените дейности за ВИ няма да се изпълняват самостоятелно, а като допълващи към дейностите за подобряване на енергийната ефективност в предприятията.

- Подкрепа за осигуряване на интегриран подход за фокусирано и координирано прилагане на мерки за енергийна ефективност във всички икономически сектори.

Целеви групи: МСП и големи предприятия с потенциал за реализиране на мерки за енергийна ефективност, АУЕР.

Планирано използване на финансови инструменти:

Предвижда се предоставяне на комбинирано финансиране между дългови финансови инструменти (гаранционен и заемен) и безвъзмездна финансова помощ, комбинация с безвъзмездна помощ, както в рамките на една операция (напр. енергиен одит, системи за енергиен мениджмънт, системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението, други инвестиции), така и в рамките на две отделни операции.

СЦ 2. Насърчаване на прехода към кръгова икономика:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение индикативни групи дейности в областта на проектирането на продуктите, производствените процеси и управлението на отпадъци, както следва:

- **По-ефективно използване в производството на природните ресурси, включително вода, в т.ч. намаляване на използването на първични суровини или увеличаване на използването на странични продукти и вторични суровини;**
- **Увеличаване на трайността, възможностите за поправка, модернизиране или повторна употреба на продуктите;**
- **Подобряване на възможностите за рециклиране на продуктите, включително рециклирането на отделните материали, съдържащи се в продуктите, наред с другото чрез заместване или намалена употреба на продукти и материали, които не подлежат на рециклиране;**
- **Намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите през целия им жизнен цикъл, включително чрез заместване на тези вещества с по-безопасни алтернативи;**
- **Удължаване използването на продуктите, включително чрез повторно използване, проектиране за дълготрайност, промяна на предназначението, разглобяване, преработване, модернизиране и ремонт, и споделянето на продукти;**
- **Подкрепа за подобряване управлението на отпадъците в предприятията, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране. Ще се предоставя подкрепа за модернизиране на технологиите по пречистване и намаляване на замърсяването от производствени отпадъчни води;**
- **Подкрепа за създаване на партньорства между предприятия за постигане на промишлена симбиоза - споделяне на ресурси, услуги, вторични продукти, създаване на връзка между производства, при която отпадъците от едното представляват суровина за другото. Ще се насърчава промишлената симбиоза между големи и малки предприятия по веригите на стойността;**
- **Създаване на браншови платформи (например по материални потоци: пластмаси, дърво, стъкло и т.н.) за обмяна на добри практики;**

Целеви групи: предприятия (основно МСП от преработващата промишленост), както и предприятия, които извършват дейности с отпадъци.

Принос към териториалните подходи:

По настоящата специфична цел е предвидена подкрепа за предприятията в рамките на индустриални паркове чрез подхода ИТИ в посока насърчаване развитието на производства в областта на чистите технологии, кръговата и нисковъглеродната икономика.

Подкрепа за инвестиции в предприятията с цел подобряване на ресурсната ефективност е планирано да бъдат изпълнявани и чрез подхода ВОМР. Проектите в изпълнение на подхода ВОМР ще се реализират въз основа на интегрирани стратегии за местно развитие, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Доколкото в областта на ресурсната ефективност е налице значителен потенциал за подобряване дейността на предприятията, чрез изпълнението на подобен вид проекти в рамките на подхода ВОМР ще се създадат условия за въвеждане на местно ниво на устойчиви и адаптирани към новите тенденции на развитие на икономиката производства.

Планирано използване на финансови инструменти:

Планирано е използването на дългови финансови инструменти за ресурсна ефективност в предприятията в комбинация с безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

3.Приоритет за техническа помощ:

Мерки за:

1. Повишаване ефективността на Управляващия орган (УО) на ПКИП 2021-2027 г.;
2. Подобряване на капацитета на бенефициентите на ПКИП 2021-2027 г.;
3. Осигуряване на информираност относно ПКИП 2021-2027 г.

Конкретен бенефициент: УО

Бюджет на Програмата:

<i>Приоритет</i>	<i>Принос на ЕС (евро)</i>	<i>Национален принос (евро)</i>	<i>Общо (евро)</i>
П1	830 770 000	198 265 462	1 029 035 462
П2	489 890 000	137 494 664	627 384 664
ТП	29 890 000	12 810 000	42 700 000
Общо	1 350 550 000	348 570 126	1 699 120 126